

Wpłynęło dnia 28.03.22
L.dz. W12-P-1501
Podpis: dlh

Sprawozdanie z działalności Komisji Księgi Stadnej Koni rasy małopolskiej za lata 2020-2021

W latach 2020-2021 Komisja Księgi Stadnej koni rasy małopolskiej pracowała w składzie:

- Przewodniczący – Bogdan Kuchejda
- Wiceprzewodniczący – Katarzyna Wiszowaty
- Andrzej Bieńko
- Bogusław Dąbrowski
- Andrzej Kosior
- Agnieszka Szymańska (do IV.2021 r.)
- Ewa Metera-Zarzycka (od XII.2021 r.)
- Zenon Podstawski

W okresie sprawozdawczym Komisja zajmowała się przede wszystkim opracowywaniem zmian do Programu hodowli oraz rozpatrywaniem wniosków hodowców. Członkowie KKS aktywnie uczestniczyli, jako członkowie komisji oceny oraz jako obserwatorzy, w imprezach hodowlanych, w których brały udział konie rasy małopolskiej.

Rozpatrywano liczne wnioski do KKS. Uznano wniosek o wpis do księgi głównej klaczy furioso hodowli słowackiej oraz klaczki po Orient du Py AA od Argolida m (AA) po Huzar m (AA).

Dopuszczono do użycia w rasie małopolskiej nasienie 6 ogierów:

- **Cestuy la de L'esques AA** (King Size AA - Gaia of Ultan AA po Ultan AA) - zgoda na pokrycie 10 klaczy,
- **Laurier de Here AA** (Veloce de Favi AA – Aurore du Maury AA po Samuel AA) - zgoda na pokrycie 10 klaczy,
- **Nathan de la Tour AA** (Fusain du Defey AA – Suzy de la Tour aa po Fartchou AA) - zgoda na pokrycie 10 klaczy,
- **Tenareze** (Jaguar Mail sf [sec.A] – Utopie u Maury AA po Quatar de Plape AA) - zgoda na pokrycie 10 klaczy,
- **Lauries Crusador xx** (Welsh Pageant - Square Note po High Top) – zgoda bez ograniczeń
- **Assagao xx** (Tertullian – Ariostea po Tagel) – zgoda bez ograniczeń.

Przedłużono dopuszczenie do krycia w rasie małopolskiej ogiera **Albaicin xx** (UELN 616POL14008332T) do 31.12.2022 r. Komisja będzie mogła ponownie rozpatrzyć wniosek o przedłużenie licencji ogiera na kolejne lata pod warunkiem pozytywnej oceny uzębienia u potomstwa.

Rozpatrzono lub zapoznano się z wnioskami dotyczącymi dopuszczenia do rozrodu ogierów i/lub nasienia. Wnioski, które odrzucono zawierały poważne braki formalne tj. brak kariery oraz brak opłaty za rozpatrzenie wniosku przez KKS.

Podstawowe problemy w rasie

Głównym problemem jest znaczący spadek populacji klaczy w ostatnich 20 latach (w 2002 r. - 2732 klacze, 2012 r. - 1580 klaczy, 2019 r. 937 klaczy, 2020 r. - 964 klacze).

Jeszcze gorsza sytuacja występuje w przypadku ogierów dopuszczonych do rozrodu. Do dyspozycji hodowców jest 85 ogierów, w wieku od 5 do 28 lat, średnio 17,03 lat (stan n 23.11.2021 r.).

Hodowcy mają obecnie (sezon 2022) do dyspozycji 81 ogierów małopolskich (padł m. in. Łyk Szampana) oraz 52 ogiery i nasienie ogierów innych ras dopuszczonych do użycia w rasie małopolskiej:

- 24 ogierów xx
- 14 ogierów oo
- nasienie 2 ogierów xx
- nasienie 11 ogierów (7 AA, 1 xxoo, 1 furioso, 1 s.f., 1 hol)

Bardzo słaby jest remont rozplodników, to 3-6 ogierów rocznie. Mało wykorzystywana jest inseminacja, ok. 25% źrebiąt po inseminacji. Bardzo mało ogierów w dużym sporcie.

Zmiany w programie hodowli

W 2020 r. wprowadzono zmiany w Programie hodowli tj.: oceny kierownika w ZT wierzchowych dla ogierów oraz klaczy (charakter informacyjny) oraz zmiany w ocenie końcowej w wierzchowych próbach polowych dla ogierów oraz klaczy, a także m. in. minimalne wymagania punktowe dla ogierów przy kwalifikacji do treningu polowego i próbie polowej wierzchowej. Wprowadzono zapis, że w przypadku ogierów 10-letnich i starszych, uznanych przez zagraniczne księgi stadne koni angloarabskich dopuszcza się przedstawienie jedynie certyfikatu badań markerów genetycznych DNA, jeżeli niemożliwe jest potwierdzenie pochodzenia po obojgu rodzicach. Zwiększono dokładność oceny koni rocznych i dwuletnich do 0,1 pkt.

Sukcesy sportowe i hodowlane koni rasy małopolskiej

Sport jeździecki:

Generalnie w dużym sporcie jest niewiele koni rasy małopolskiej.

Konie rasy małopolskiej startowały w Mistrzostwach Polski Młodych Koni w 2020 i 2021 r. w ujeżdżeniu - **Emark** (po Chestnut Park All That Jazz), **Harry Hole** (po Huzar), **Emanos** (po Huzar), **Halicz** (po Drop) oraz **WKKW - Dżaurus**, **Tamarell**, **El Moritz**, **Dolce Bie**, **Dolfus**, **Arion**, **Wybieg**, **Lascar**.

Z powodzeniem i kontynuacją w kolejnej kategorii wiekowej startowały w konkurencji ujeżdżenia:

- **Harry Hole ex. Hubiak** (Huzar - Huba po Top Gun, hod. SK Walewice, wł. A. Górniak), w 2020 r. I m. w kategorii koni 6-letnich,
- **Emanos** (Huzar - Emarilla po Decoration, hod. SK Janów Podl., wł. Natalia Kozłowska) w 2020 r. III m. w kategorii koni 5-letnich; w 2021 r. III m. w kategorii koni 6-letnich

oraz WKKW:

- **El Moritz** (San Moritz - Eureka po Plaster, hod. M. Ozdoba, wł. G. Niezgoda, w 2020 r. I m. w kategorii koni 4-letnich, w 2021 r. III m. w kategorii koni 5-letnich,
- **Dżaurus** (Quercus du Maury - Dżaga po Grey, hod. SK Prudnik, wł. A. Społowicz, w 2021 r. IV m. w kategorii koni 4-letnich,
- **Dolce Bie** (Biegacz - Dolce Vita po Veloce de Favi, SK Prudnik, wł. A. Społowicz, w 2020 r. III m. w kategorii koni 6-letnich,
- **Dolfus** (Fusion du Defey - Dolce Vita po Veloce de Favi, SK Prudnik, wł. A. Społowicz, w 2020 r. I m. w kategorii koni 5-letnich, w 2021 r. I m. w kategorii koni 6-letnich.

W Mistrzostwach Polski południowej w ujeżdżeniu startowała m. in. **Daglezja AA** (po Drop), w zawodach krajowych w ujeżdżeniu **Harry Hole** (po Huzar). Trochę koni rasy małopolskiej startuje w zawodach regionalnych w skokach przez przeszkody i WKKW.

Czempionaty ogólnokrajowe:

W 2020 r. Narodowy Młodzieżowy Czempionat Koni Małopolskich w Białce miał ze względu na pandemię COVID-19 charakter zamknięty dla publiczności, ale relację można było oglądać w formie transmisji on-line.

W Czempionacie uczestniczyło 70 koni, w tym 23 ogiery i 47 klaczy.

Tytuł Best in Show zdobył czempion ogierów, urodzony w 2019 r. **Akwen AA** (Dżagas/Ashanti po Huzar), hod. A. Łój, wł. J. Łój. Czempionką klaczy została urodzona w 2018 r. **Arytmia-S** (Efekt/Adrenalina po Jurand) hod./wł. A. Sokołowski.

Ogiery zajmujące czołowe lokaty w kategorii koni 2-letnich (**Agias AA**, 2018, Emark – Agrykola po Divisor, hod./wł. SK Janów Podl., **Galahad SM**, 2018, Justus - Gejsza po Hebab hod./wł. P. Małys, **Argento AA**, 2018, Huzar – Amira po Jurand, hod./wł. A. Łój i **Botox-S AA**, 2018, Hebron – Bawaria po Efekt) na początku 2021 r. zostały zakwalifikowane do treningu polowego i pod koniec 2021 r. przystąpiły do próby dzielności. Próbę zaliczyły **Galahad SM** i **Botox-S AA**.

W 2021 r. Czempionat wrócił do tradycyjnej formuły z widownią, ale dostępna była również relacja on-line.

W Czempionacie uczestniczyło 67 koni, w tym 24 ogiery i 43 klacze.

Tytuł Best in Show zdobył ponownie czempion ogierów, urodzony w 2019 r. **Akwen AA** (Dżagas/Ashanti po Huzar), hod. A. Łój, wł. J. Łój. Czempionką klaczy została urodzona w 2019 r. **Astryda AA** (Emark/Asteria po Efekt) hod./wł. A. Sokołowski.

W 2021 r. reprezentacja państwowej hodowli (przede wszystkim SK Janów Podlaski) była liczniejsza niż w 2020r., a konie zdecydowanie lepszej jakości.

Polowe próby dzielności ogierów:

W lutym 2021 r. w ramach polowej wierzchowej próby ogierów przeniesionej z 2020 r. zostały uznane ogiery **Hellin**, 2016 (Drop – Heloiza po Emetyt), hod. SK Janów Podl., wł. A. Borysiuk i **Dworek**, 2016 (Efekt - Dworzanka po First des Termes), hod./wł. SK Walewice, natomiast styczniu zostały czasowo zakwalifikowane do użycia w hodowli ogiery **Agias AA**,

2018, Emark – Agrykola po Divisor, hod./wł. SK Janów Podl., **Galahad SM**, 2018, Justus - Gejsza po Hebab hod./wł. P. Małys, **Argento AA**, 2018, Huzar – Amira po Jurand, hod./wł. A.Łój i **Botox-S AA**, 2018, Hebron – Bawaria po Efekt), które w grudniu 2021 r. przystąpiły do próby dzielności. Próbę zaliczyły **Galahad SM i Botox-S AA**.

W 2020 r. do polowej zaprzęgowej próby dzielności nie przystąpi żaden ogier rasy małopolskiej, a w 2021 r. przystąpił 1, ale jej nie zliczył.

Zakłady Treningowe i stacjonarne próby dzielności ogierów:

W 2020 r. w wierzchowym treningu stacjonarnym brał udział 1 ogier rasy małopolskiej, ale nie zaliczył próby.

W 2021 r. w zaprzęgowym treningu stacjonarnym w ramach projektu "Opracowanie i wdrożenie innowacyjnej metody przygotowania i przeprowadzenia oceny wartości użytkowej ogierów rasy wielkopolskiej i małopolskiej w warunkach stacjonarnych" realizowanego we współpracy z Instytutem Zootechniki brało udział 8 ogierów rasy małopolskiej. Po próbie dzielności po uznano 5 ogierów małopolskich (**Arkan**, 2017, Arad – Ambrozja po Akant, hod. Z. Postrzech, wł. A. Skiba, **Diablo AA**, 2018, Bre Gun – Diablotta po Decybel I, hod./wł. J. Soska, **Enzym AA**, 2017, Decybel I – Enklawa po Puszczyk, hod./wł. J. Soska, **Parys**, 2017, Grom – Pestka po Psalm, hod. W. Stokłosa, wł. A. Skupień, Pegaz, 2017, Kurhan – Perła po Audytor, hod./wł. K. Goszczyński), 1 nie zaliczył próby, 1 nie uzyskał min. liczby punktów bonitacyjnych, 1 nie przystąpił do próby.

Sugestie co do przyszłości rasy i programu hodowlanego

Sytuacja w rasie jest słaba. Polski Związek Hodowców Koni Małopolskich nie działa właściwie, nie ma wsparcia dla hodowców, promocji rasy. Problemem jest również kierunek utrzymywania koni w ramach Programów Ochrony Zasobów Genetycznych, gdyż z jednej strony utrzymuje się model konia małopolskiego w starym typie, a z drugiej strony stawia wymagania co dzielności w wysokim sporcie. Obecny system kwalifikacji i próby dzielności jest zniechęcający dla hodowców. Należy wystosować apel do państwowych stadnin hodujących konie rasy małopolskiej, aby skupowały młode ogiery i odchowywały. OZHK powinny mobilizować hodowców prywatnych do odchowywania ogierów. Rozwiązaniem mogą być komercyjne lub państwowe odchowalnie.

Zmiany, które zatwierdzono do wprowadzenia do Programu hodowli w 2022 r. to m. in. ujednolicenie systemów oceny koni na czempionatach rasowych, przyjęcie zliberalizowanego programu zaprzęgowej próby dzielności dla ogierów oraz zmiany w regulaminie kwalifikacji ogierów do treningu polowego. Sugeruje się wprowadzenie próby terenowej w polowej wierzchowej próbie dzielności dla koni z grupy C.

Przewodniczący Komisji Księgi Stadnej
koni rasy małopolskiej
Bogdan Kuchejda